

Ασκήσεις στην τάξη 2023

1 Απειρόβαθο φρέαρ

α) Να βρεθούν οι κανονικοποιημένες ιδιοσυναρτήσεις ϕ_n και ιδιοτιμές της κινητικής ενέργειας E_n ($n = 0, 1, 2, \dots$) στο απειρόβαθο φρέαρ δυναμικού στο διάστημα $[-d, d]$ για σωματίδιο μάζας μ .

β) Στο πιο πάνω φρέαρ δίνεται κυματοσυνάρτηση

$$\Psi(x) = a(x+d)\theta(-x) - a(x-d)\theta(x),$$

όπου a μια σταθερά. Να κανονικοποιηθεί η Ψ και να βρεθεί η μέση τιμή της κινητικής ενέργειας $\langle \hat{T} \rangle_\Psi$. Υποδείξεις: $\theta(x) = 0$, για $x < 0$, $= 1$, για $x > 0$, και $= 1/2$, για $x = 0$. $\theta'(x) = \delta(x)$.

γ) Να βρεθεί η πιθανότητα μέτρησης της ιδιοτιμής E_n εάν το σύστημα βρίσκεται στην ως άνω $\Psi(x)$.

2 Ελάχιστο κυματοπακέτο

α) Υπό τις συνθήκες $\langle \hat{p} \rangle_\Psi = 0$ και $\langle \hat{x} \rangle_\Psi = 0$, να βρεθεί η μορφή της $\Psi(x)$ που ικανοποιεί $(\Delta x)(\Delta p) = \hbar/2$.

β) Να βρεθεί το δυναμικό για το οποίο η Ψ είναι ιδιοκατάσταση της Χαμιλτονιανής.

3 Διατήρηση ενέργειας

Σωματίδιο βρίσκεται στη θεμελιώδη στάθμη απειρόβαθου φρέατος. Τη στιγμή $t = 0$ σβήνει απότομα το δυναμικό (μεταβάλλεται στο σταθερό δυναμικό $V(x) = 0$). Να βρεθεί η μέση τιμή της ενέργειας για $t > 0$.

4 Χρονική εξέλιξη κυματοσυνάρτησης

Σωματίδιο βρίσκεται σε απειρόβαθο φρέαρ στο διάστημα $[-d, d]$. Στη χρονική στιγμή $t = 0$ η κυματοσυνάρτηση είναι $\Psi(x, 0) = \frac{1}{\sqrt{2}}\phi_0(x) + \frac{1}{\sqrt{2}}\phi_1(x)$, όπου ϕ_0 και ϕ_1 η θεμελιώδης και πρώτη διεγερμένη στάθμη, αντίστοιχα. Να βρεθεί για $t > 0$ η μέση τιμή της θέσης και της ενέργειας.

5 Ρεύμα πιθανότητας

Θεωρούμε την κυματοσυνάρτηση $\Psi(x) = Ce^{-ax^2}e^{ikx}$, $a > 0$, $k \in \mathbb{R}$. Να υπολογιστεί η σταθερά κανονικοποίησης C και το ρεύμα πιθανότητας.

6 Αυθαιρεσία ως προς μια σταθερά στην ενέργεια

Έστω Χαμιλτονιανή $\hat{H}$ που δεν εξαρτάται από το χρόνο. Ναδειχθεί ότι μια προσθετική σταθερά στην ενέργεια δεν αλλάζει τις προβλέψεις της κβαντικής μηχανικής, δηλαδή, ότι η $\hat{H}_1 = \hat{H} + C$, $C \in \mathbb{R}$, είναι ισοδύναμη της $\hat{H}$ ως προς τη χρονική εξέλιξη των μέσων τιμών.

7 Κάτω φράγμα της ενέργειας

- Ναδειχθεί ότι η μέση τιμή της κινητικής ενέργειας είναι πάντα θετική $\langle \hat{T} \rangle \geq 0$. Επίσης, ότι $\langle \hat{T} \rangle \geq 0$ μόνο αν $\Psi(x) = \text{σταθ.}$.
- Αν το δυναμικό έχει ολικό ελάχιστο $V_{\min}$, ναδειχθεί ότι $\langle \hat{H} \rangle_{\Psi} \geq V_{\min}$.
- Για ιδιοτιμές της ενέργειας E_n , ναδειχθεί ότι $E_n \geq V_{\min}$.
- Αν E_0 η θεμελιώδης στάθμη, ναδειχθεί ότι $\langle \hat{H} \rangle_{\Psi} \geq E_0$ (για τυχαία Ψ).

8 Δυναμικό δ σε απειρόβαθο πηγάδι

Θεωρούμε απειρόβαθο πηγάδι στο διάστημα $[-d, d]$ με δυναμικό $V(x) = -g\delta(x)$, $g > 0$ ($V(x) = -g\delta(x)$ εντός του διαστήματος και $= \infty$ εκτός). Έστω ότι έχουμε ιδιοσυνάρτηση Ψ της Χαμιλτονιανής με ιδιοτιμή $E = 0$. Να βρεθεί η κυματοσυνάρτηση και η τιμή του g . Επίσης να βρεθούν όλες οι περιττές ιδιοσυναρτήσεις.

9 Μέτρηση ασύμβατων μεγεθών

Σε ένα σύστημα η Χαμιλτονιανή έχει γνωστές ιδιοκαταστάσεις ϕ_n και αντίστοιχες ιδιοτιμές E_n χωρίς εκφυλισμό. Ένα μέγεθος $\hat{A}$ έχει επίσης γνωστές ιδιοκαταστάσεις f_n και αντίστοιχες ιδιοτιμές a_n χωρίς εκφυλισμό. Τα εσωτερικά γινόμενα (ϕ_n, f_m) θεωρούνται γνωστά. Τη στιγμή $t = 0$ το σύστημα βρίσκεται σε γνωστή κατάσταση Ψ_0 . Να υπολογιστεί η πιθανότητα των παρακάτω περιπτώσεων.

α) Τη στιγμή $t = 0$ μετράται η ενέργεια και το αποτέλεσμα είναι E_2 . Αργότερα, τη στιγμή t , μετράται το $\hat{A}$ και το αποτέλεσμα είναι a_1 .

β) Τη στιγμή $t = 0$ μετράται το $\hat{A}$ και το αποτέλεσμα είναι a_1 . Αργότερα, τη στιγμή t , μετράται η ενέργεια και το αποτέλεσμα είναι E_2 .